

Pedagogický výzkum

Úkol 1: rešerše odborného výzkumného článku

Mgr. Dobromila Hodová

4. roč. 1. STZŠ PedF UK

LS 2024/2025

vyučující: doc. PhDr. Jana Stará, Ph.D.

Učitelské sdílení profesních zkušeností - aktuální pohled z českých škol

Irena Smetáčková, Anna Vozková

I. Zdroj

Smetáčková, I. & Vozková, A. (2021) Učitelské sdílení profesních zkušeností - aktuální pohled z českých škol. *Pedagogika*, 71 (2), 177 - 198.

<https://doi.org/10.14712/23362189.2020.1858>

II. Výzkumná otázka a cíl výzkumu

Autorky si kladly čtyři výzkumné otázky:

1. Jaká je míra zkušeností vyučujících se setkáváním, které zahrnuje sdílení profesních zkušeností?
2. Jaké jsou organizační podmínky takového setkávání?
3. Jaké přínosy v takovém setkávání vyučující spatřují?
4. Jaké překážky v organizaci takového setkávání vyučující spatřují?

Autorky dokládají odbornou literaturou, že organizované sdílení profesních zkušeností vede k profesnímu rozvoji učitele. Dochází ke změně v myšlení, postojích, sebehodnocení. Profesně se tedy učitel nemusí rozvíjet pouze získáváním nových znalostí a dovedností, která následně uplatní ve třídě ve výuce. (Smetáčková & Vozková, 2021)

Autorky si kládou za cíl zjistit, zda čeští pedagogové využívají právě formu sdílení profesních zkušeností ve svých školách a jaký k ní mají osobní postoj, jak hodnotí své zkušenosti. Přičemž profesní sdílení respondentům definovali autorky jako "setkání pedagogického sboru (např. supervize), jejichž účelem je, aby jednotliví

vyučující hovořili o svých učitelských zkušenostech, pocitech a problémech” (Smetáčková & Vozková, 2021, s. 185).

III. Metody sběru dat

Pro zodpovězení výzkumné otázky zvolily autorky pouze explorativní empirickou metodu dotazníku.

Autorky pro precizní formulaci otázek vycházely z vyhodnocení kvalitativních rozhovorů s učiteli ze škol, na nichž probíhá mentoring, supervize nebo intervize.

IV. Respondenti

Jako respondenti byli označeni “učitelé regionálního školství”. Dotazník autorky poslaly všem školám registrovaným v rejstříku škol. Vyplnilo jej 2 377 učitelů. Tito pedagogové vyučují na všech stupních našeho vzdělávacího systému od mateřských škol po střední a střední odborné školy.

V. Hlavní nálezy

Téměř polovina (43 %) učitelů se na své škole setkala se skupinovým sdílením zkušeností. Supervize jako sdílení profesních zkušeností využívalo pouze 4,5 % učitelů, 1 % pak s intervizí. Smetáčková a Vozková (2021) v dotazníku vysvětlily pojem supervize jako:

pravidelná setkání učitelského sboru (či jeho části) pod vedením supervizora, který vytváří bezpečné prostředí a specifickými strategiemi podporuje vzájemné sdílení zkušeností mezi vyučujícími. Smyslem supervizí je hovořit o svém chování a pocitech v různých profesních situacích. Smyslem supervize není hodnotit a kontrolovat učitelský sbor a jednotlivé vyučující, ale posilovat jejich profesní kompetence a sebevědomí (s. 186).

Intervizí jsou pak označena stejná setkání učitelského sboru se stejnými cíli i postupy, ovšem bez účasti supervizora (Smetáčková & Vozková, 2021).

Za největší přínosy profesních setkávání v učitelském sboru učitelé označovali vzájemnou motivaci, inspiraci a budování společné vize. Za hlavní překážky označili nedostatek financí, zavalení jinými úkoly i obavu sdílet problémy.